

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen ja Yhdysvaltojen välillä tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Ulkoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Tausta

Suomen ja Yhdysvaltojen välinen puolustusyhteistyösopimus (Defence Cooperation Agreement, DCA) on Suomea sitova kansainvälinen sopimus, joka syventää Suomen ja Yhdysvaltojen liittolaisuussuhdetta ja luo mahdollisuuksia kahdenvälisen suhteen tiivistämiseen. Puolustusyhteistyösopimus perustuu Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyyn sopimukseen (Nato SOFA) ja täydentää sitä. Puolustusyhteistyösopimus mahdollistaa yhteistyön syventämisen kaikissa turvallisuustilanteissa ja vahvistaa Suomen turvallisuutta.

Puolustusyhteistyösopimuksessa määrätään muun muassa Yhdysvaltojen joukkojen maahantulosta ja liikkumisesta, joukkojen pääsystä Suomen ja Yhdysvaltojen yhteiskäyttöön tuleville Puolustusvoimien alueille sekä niiden käytöstä. Alueet on määritelty sopimuksen liitteessä ja niitä on yhteensä 15. Lisäksi sopimuksessa on määräyksiä materiaalin ennakkosijoittamisesta, Yhdysvaltojen joukkojen turvallisuudesta, rikosoikeudellista tuomiovallasta sekä Yhdysvaltojen joukkojen ja sopimustoimittajien oikeudellisesta asemasta.

Hallituksen esitysluonnoksessa arvioidaan puolustusyhteistyösopimuksen suhdetta perustuslakiin erityisesti täysivaltaisuutta koskevien kysymysten osalta ja esitetään, että sopimuksen hyväksyminen edellyttää eduskunnassa 2/3 enemmistöä (supistettu perustuslainsäätämisjärjestys).

Esityksessä tarkastellaan myös sopimuksen keskeisimpiä vaikutuksia. Sopimuksen tosiasialliset vaikutukset tulevat määräytymään sen mukaan, kuinka laajasti yhteistyötä tulevaisuudessa tehdään ja missä määrin Yhdysvaltojen joukkoja tulee Suomen alueelle. Puolustusyhteistyösopimus ei merkitsisi Suomessa Yhdysvaltojen pysyvää läsnäoloa, vaan mahdolliset USA:n joukot toimisivat lähtökohtaisesti rotaatioperiaatteella.

Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi puolustusyhteistyösopimuksen ja siihen liittyvät lait. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sellaisen jälkimmäisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä. Sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Tämän jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi, mutta kumpikin osapuoli voi irtisanoa sen ilmoittamalla irtisanomisesta toiselle osapuolelle kirjallisesti diplomaattiteitse yhtä vuotta aiemmin.

Esitykseen sisältyy sekamuotoinen lakiehdotus puolustusyhteistyösopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi muutokset ampuma-aselakiin, ulkomaalaislakiin, sotilasajoneuvolakiin, arvonlisäverolakiin, valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin, ajokorttilakiin, sähköisen viestinnän palveluista annettiin lakiin, ilmailulakiin, lentoasemaverkosta ja -maksuista annettuun lakiin ja ajoneuvolakiin.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus UM003:00/2024). Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa lausuntonsa. Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.um@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/36586/2023.

Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, tulee viedä lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/36586/2023.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 12.5.2024. Määräaika on ehdoton. Säädösvalmistelun kuulemisoppaan mukaisesta ohjeellisesta lausuntoajasta on poikettu, jotta mahdollistetaan hallituksen esityksen käsittelyn aloittaminen eduskunnassa sen kevätistuntokaudella.

Valmistelijat

Ulkoministeriö:

Työryhmän puheenjohtaja Kaija Suvanto, oikeuspäällikkö, puh. +358 295 351 159

Minna Laajava, yksikönpäällikkö (Turvallisuuspolitiikan ja kriisinhallinnan yksikkö), puh. +358 295 350 128

Puolustusministeriö:

Anna Korhola, vanhempi hallitussihteeri, +358 29 514 0319

Tuomas Koskeniemi, neuvotteleva virkamies, +358 295 140 058

Puolustusvoimat:

Timo Hänninen, everstiluutnantti, media.puolustusvoimat@mil.fi

Ministeriöiden sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=UM003:00/2024> - Hallituksen esitys puolustusyhteistyöstä Suomen ja Yhdysvaltojen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi-hankesivu

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=UM003:00/2024> - Projektsida om regeringens proposition om godkännande och sättande i kraft av avtalet om försvarssamarbete med Förentastaterna samt med förslag till lagar som har samband med det

Liitteet:

[DCA Finland Prime Finnish_signed.pdf](#) - Puolustusyhteistyösopimus suomeksi

[Avtal mellan Republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om försvarssamarbete_remiss.docx](#) - Puolustusyhteistyösopimus ruotsiksi

[DCA HE luonnos lausuntokierrokselle.docx](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

[RP till riksdagen FI USA avtalet om försvarssamarbete.docx](#) - Propositionens huvudsakliga innehåll + Lag om avtalet mellan Republiken Finlands regering och Amerikas förenta staters regering om försvarssamarbete

Jakelu:

Aleksanteri-instituutti
Aliupseeriliitto
Ammattiliitto PRO
Amnesty
Aseistakieltäytyjäliitto
Autoalan keskusliitto AKL ry
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Elinkeinoelämän keskusliitto
Eläketurvakeskus
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finavia Oyj
Finntraffic Lennonvarmistus
Healthtech Finland (osa Teknologiateollisuutta)
Helsingin hovioikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin yliopisto
Helsingin yliopiston apteekki
Huoltovarmuuskeskus
Huoltovarmuusneuvosto
HUS-yhtymä
Hyvil Oy
Hätäkeskuslaitos
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Suomen yliopiston apteekki
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
JUKO ry
Julkiset Oikeusavustajat ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Juristiliitto
Kainuun hyvinvointialue
Kansainvälisen politiikan yhdistys
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kaupan liitto ry
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskuskauppakamari
Korkein oikeus
Kriisinhallintakeskus

Kuntaliitto
Kymenlaakson hyvinvointialue
Laajan turvallisuuden verkosto ry
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapin yliopisto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Liikennevakuutuskeskus
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Maahanmuuttovirasto
Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
Maanpuolustuksen insinöörit MPI ry
Maanpuolustuksen teknisten toimihenkilöiden liitto MTTL ry
Maanpuolustuskorkeakoulu
Maanpuolustuskoulutus
Maanpuolustuskurssiyhdistys
Metsähallitus
Metsäteollisuus
Naisten Valmiusliitto
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orion Oyj
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Potilasvakuutuskeskus
Puolustuskiinteistöt
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien Pääesikunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päällystöliitto
Rahoitusvakuusvirasto
Rajaturvallisuusunioni
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskus TAPRI
Reserviläisliitto
Rikosseuraamuslaitos
Ruokavirasto
Sadankomitea
Sailab – MedTech Finland ry

Satakunnan hyvinvointialue
Satamaliitto
Senaatti-kiinteistöt
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotilaskotiliitto
Suojelupoliisi
Suomen apteekkariliitto
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Atlantti-seura
Suomen eläinlääkäriliitto
Suomen Farmasialiitto
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen Lääketeollisuus ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Pankki
Suomen pelastusalan keskusjärjestö, SPEK
Suomen poliisijärjestöjen liitto
Suomen proviisoriyhdistys
Suomen Rauhanliitto
Suomen Rauhanturvaajaliitto ry
Suomen Reserviupseeriliitto
Suomen rinnakkaislääketeollisuus ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto ry
Suomen YK-liitto
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät ry
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC R.F.
Säteilyturvakeskus
Tampereen yliopisto
Tapaturmakeskus
Tasavallan presidentin kanslia
Tehy
Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun yliopisto
Turvallisuuskomitea
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
UH-Akava
Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry
Ulkopoliittinen instituutti
Upseeriliitto
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtiokonttori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varusmiesliitto ry
Veripalvelu
Verohallinto
Väylävirasto
Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry
Ympäristöministeriö
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suvanto Kaija
Ulkoministeriö

Kangas Kitta
Ulkoministeriö